

POMA
GAJ
SI SAM

POMA
GAJ
SI SAM

IZBIRA
JE
TVOJA

IZBIRA
JE
TVOJA

Zdaj je čas, da začneš premišljevali o šoli, v katero se boš vpisal prihodnje leto. Taka odločitev je zelo pomembna za vsakogar. Ampak brez skrbi. Mnogo nas je, ki ti lahko pomagamo, da boš našel informacije o šolah, predmetih, sposobnostih, poklicih in vsem, kar potrebuješ za pravilno odločitev.

Najprej pa si pomagaj sam. Preberi priročnik.

Učitelji, šolski svetovalni delavci in poklicni svetovalci zavodov za zaposlovanje so tu, da odgovorijo na tvoja vprašanja. Lahko ti:

- ♦ povedo, katere sposobnosti, spretnosti in osebnostne lastnosti so potrebne za opravljanje določenega poklica,
- ♦ povedo, kateri šolski predmeti so ključni za izbiro določene šole in tudi poklica,
- ♦ dajo podrobne informacije o vpisnih pogojih,
- ♦ svetujejo pri izbiri najboljših možnosti,
- ♦ dajo informacije, kako se trenutno zaposlujejo ljudje v posameznih poklicih.

Nekatere informacije pa si lahko priskrbiš tudi sam:

- ♦ obiščeš šolsko knjižnico in si izposodiš knjige, ki govorijo o različnih poklicih,
- ♦ obiščeš Center za informiranje in poklicno svetovanje – CIPS (če je v tvoji bližini) ali Zavod za zaposlovanje,
- ♦ mnogo informacij najdeš na spletnih straneh.

Če imaš še kake druge težave, zaradi katerih te skrbi izbira poklica, takoj obišči šolskega svetovalnega delavca ali pa poklicnega svetovalca na najbližjem zavodu za zaposlovanje.

Morda si se že odločil, kaj boš. Morda pa še nimaš nobene ideje. Morda si o čem popolnoma prepričan, ne pa o vsem. Če karkoli od navedenega velja tudi zate, preberi nasvete:

- ♦ Izbira je tvoja. Šola oziroma poklic mora ustrezati tebi, ne prijateljem, staršem ali učiteljem.
- ♦ Upoštevaj, da se bodo nekatera tvoja zanimanja še spreminjala; čim širšo izobrazbo boš imel, več del oziroma poklicev boš lahko opravljal.
- ♦ Velika večina poklicev in šol je primernih tako za fante kot dekleta. Če dvomiš, se posvetuj s svetovalcem.
- ♦ Vprašaj se, na katerih področjih si dober in kaj te zanima. To lahko vpliva na tvoje odločitve.
- ♦ Nikoli ni prepozno spremeniti odločitev. Če boš spoznal, da nisi dobro izbral, poišči pomoč.

KAKO
SE BOŠ
ODLOČIL

KAKO
SE BOŠ
ODLOČIL

KAJ
MORAM
UPOŠ
TEVATI

KAJ
MORAM
UPOŠ
TEVATI

KAKO SE BOŠ ODLOČIL?

- ♦ Uporabi ta priročnik, da boš bolje spoznal sebe in našel čim več informacij o načinu šolanja, vpisnih pogojih in o poklicih.
- ♦ Poišči opise poklicev, da boš dobil boljši vpogled v to, kaj pomeni delo v tem poklicu.
- ♦ Vprašaj svetovalce, če o čem nisi povsem prepričan.

KAM NAMERAVAŠ PO OSNOVNI ŠOLI?

Prva stvar, ki jo moraš upoštevati, je tale: **izbira je samo tvoja.** Seveda, izbira je tvoja, toda **kaj vse vpliva nanjo?** Poleg informacij, ki si jih pridobivaš ves čas, so to še:

INTERESI

Interesi ali tvoja zanimanja se kažejo v dejavnostih, ki jih počneš, kadar si to želiš, in ne le, kadar je treba. Interesi se kažejo tudi pri šolskih predmetih: bolj kot te predmet zanima, boljša je ocena. Tudi krožki in zunajšolske dejavnosti kažejo tvoja zanimanja. Če pa imaš občutek, da te zanima vse in nič, opravi še kak test v zvezi s poklicnimi interesi. Morda pa se bo kaj našlo. Interesi so prvo vodilo pri izbiri šole oziroma poklica.

SPOSOBNOSTI (umske in telesne)

Umske sposobnosti so še težje določljive kot interesi. Ampak globoko v sebi ima vsakdo zase kar pravi občutek, kaj zmore in česa ne. Te vrste sposobnosti »merijo«¹ psihološki testi. Če imaš pomisleke glede svojih sposobnosti, se posvetuj s šolskim psihologom.

Telesne sposobnosti so lažje prepoznavne, vendar tudi te včasih vidi le zdravnik. Pri izbiri šolanja in poklica so pomembne toliko, kolikor bi nekatere okvare in bolezni, ki to v vsakdanjem življenju sploh niso, lahko ovirale opravljanje določenega dela. Če se odločaš za poklic, pri katerem je zdravje lahko ovira, naj te prej pregleda šolski zdravnik.

Sposobnosti so pri izbiri šole in poklica pomembne, da se ne preceniš ali podceniš. Izberi tako, da boš iz »sebe iztisnil«² največ, kar je mogoče, poleg tega pa boš uspešen in zadovoljen.

KAJ
MORAM
UPOŠ
TEVATI
KAJ
MORAM
UPOŠ
TEVATI

KO GA
NAJ
VPRAŠ
AM?

KO GA
NAJ
VPRAŠ
AM?

OSEBNOSTNE LASTNOSTI

Si lahko predstavljaš trgovca, ki je plašen in težko navezuje stike z drugimi ljudmi? Ali zdravnika, ki je preobčutljiv in neodločen? Oba bosta verjetno uspešno naredila šolo, vprašanje pa je, če bosta uspešna v poklicu. Osebnostne lastnosti so pomembnejše pri delu kot pri šolanju, upoštevati jih moraš pa že zdaj, ko izbiraš šolo.

UČNE NAVADE

Učne navade so pri izbiri šole zelo pomembne. Morda bo že to, da se zavedaš, da so slabe in bi jih bilo treba spremeniti, dovolj za boljši uspeh. Pri izbiri šole so pomembne, saj zahtevnejše šole zahtevajo veliko sprotnega dela.

ŠOLSKE OCENE

Niso najpomembnejše, lahko pa pomenijo vse, če se vpisuješ v šolo, ki ima omejen vpis. V takem primeru imajo prednost tisti, ki so imeli v preteklosti boljše ocene. To je pomembno vedeti, da ne bi rinil z glavo skozi zid. Če je vpis omejen, tvoje ocene pa niso najboljše, poišči še drugo možnost.

STARŠE

Oni so pravzaprav tisti, ki te najbolj poznajo. Oni vedo:

- ♦ kaj imaš rad in česa ne maraš,
- ♦ v čem si dober,
- ♦ kakšen si kot osebnost.

UČITELJE

- ♦ Vprašaj jih, kako dobro je treba obvladati posamezne predmete, da si v določeni šoli lahko uspešen in dober v poklicu.

SVETOVALNE DELAVCE NA ŠOLI, CIPS-u ALI ZAVODU ZA ZAPOSLOVANJE

Vprašaj jih:

- ♦ kakšne so tvoje prednosti, v čem si dober,
- ♦ katere šole vodijo do določenih poklicev,
- ♦ kje najti še več informacij o šolah,
- ♦ kje najti še več informacij o poklicih,
- ♦ kakšne so možnosti za zaposlitev v določenih poklicih,
- ♦ kako pridobiti štipendijo,
- ♦ in drugo, kar te še zanima.

SOŠOLCE, PRIJATELJE IN SORODNIKE

Pogovarjaj se s sošolci, prijatelji in sorodniki o svojih razmišljanjih. Morda bodo prišli na dan predlogi, na katere še pomislil nisi.

KAK ŠEN SEM?

KAK ŠEN SEM?

Kot vidiš, ni pomembno le, kakšno izobrazbo imaš, prav tako je pomembno, kakšen si. To ti bo pomagalo pri tehtanju, ali boš v določenem poklicu dober ali ne, ali boš lahko napredoval in sodeloval s sodelavci oziroma strankami.

To poglavje navaja nekatere lastnosti, ki so pomembne za mnoge poklice. Izpolni vprašalnik in poglej, kako dobro poznaš samega sebe. Spomni se na svoje odgovore, ko boš razmišljal o poklicih, ki bi jih rad opravljal, in šolah, ki bi jih rad obiskoval.

Ta vaja ti bo pomagala, ko se boš začel odločati za poklic. Če npr. nikoli ne narediš domače naloge takrat, ko je treba, potem raje ne razmišljaj o novinarstvu.

RAZMISLI O SEBI:

Prekrižaj kvadratke, ki te označujejo najboljše!

zelo

nič

Pri delu sem vztrajen.	☐	☐	☐	☐	☐
Sem natančen.	☐	☐	☐	☐	☐
Znam nastopati pred ljudmi.	☐	☐	☐	☐	☐
Znam delati z ljudmi.	☐	☐	☐	☐	☐
Rad pomagam ljudem.	☐	☐	☐	☐	☐
Sem potrpežljiv.	☐	☐	☐	☐	☐
Veseli me delo z otroki.	☐	☐	☐	☐	☐
Znam organizirati dogodke.	☐	☐	☐	☐	☐
Sem domiseln in iznajdljiv.	☐	☐	☐	☐	☐
Sem živahen, dinamičen.	☐	☐	☐	☐	☐
Rad imam vedno enako delo.	☐	☐	☐	☐	☐
Sem spreten, znam delati z rokami.	☐	☐	☐	☐	☐
Sem odločen.	☐	☐	☐	☐	☐
Rad raziskujem in izumljam novosti.	☐	☐	☐	☐	☐
Znam dobro pisati.	☐	☐	☐	☐	☐
Rad rišem, slikam, kiparim.	☐	☐	☐	☐	☐
Prevzemam odgovornost.	☐	☐	☐	☐	☐
Želim napredovati in se izpopolnjevati.	☐	☐	☐	☐	☐

KATERI PREDMETI TE V ŠOLI ZANIMAJO?

V tabeli so na levi naštetí šolski predmeti. V stolpcih označi, ali te zanima posamezni predmet.

PREDMETI

Označi, ali te zanimajo posamezni predmeti!

	DA	NE
Slovenščina _____	☐	☐
Matematika _____	☐	☐
Tuji jezik _____	☐	☐
Likovna vzgoja _____	☐	☐
Glasbena vzgoja _____	☐	☐
Geografija _____	☐	☐
Zgodovina _____	☐	☐
Državlјanska vzgoja in etika _____	☐	☐
Fizika _____	☐	☐
Kemija _____	☐	☐
Biologija _____	☐	☐
Tehnika in tehnologija _____	☐	☐
Gospodinjstvo _____	☐	☐
Športna vzgoja _____	☐	☐
Izbirni predmeti _____	☐	☐
_____	☐	☐
_____	☐	☐

Od tega, kakšni so tvoji šolski in drugi interesi, je tudi odvisno, za katero šolo in poklic se boš odločil.

Kaj delaš v prostem času? *(Označi!)*

- ☐ Na računalniku igram igrice in surfam po internetu.
- ☐ Družim se s prijatelji.
- ☐ Popravljam in izdelujem različne predmete.
- ☐ Ukvarjam se s športom.
- ☐ Obiskujem tečaje tujih jezikov.
- ☐ Ukvarjam se z umetniško dejavnostjo.
- ☐ Berem knjige, revije in časopise.

Moji najljubši predmeti so:

1. _____
2. _____
3. _____

Ali obstajajo kakšni predmeti, s katerimi se boš srečal v vsakem primeru, ne glede na to, za katero šolo ali poklic se boš odločil? Da, to so: **slovenski jezik, matematika, tuji jezik in športna vzgoja.**

POKLICNI INTERESI

POKLICNI INTERESI

Preberi trditve, zbrane v stolpcih. Pomisli, ali bi te veselilo delati kaj takega. Odgovori tako, da prekrižaš ustrezni kvadrček.

POKLICNI INTERESI

SKRB ZA LJUDI IN DELO Z NJIMI

Označi, ali te veseli skrb za ljudi in delo z njimi!

	DA	NE
Pomagal bi drugim pri učenju. _____	☐	☐
Nudil bi zdravniško oskrbo ljudem. _____	☐	☐
Učil bi ljudi novih spretnosti. _____	☐	☐
Delal bi kot prostovoljec pri UNICEF-u. _____	☐	☐
Ščitil bi ljudi pred nasiljem drugih. _____	☐	☐
Pomagal bi ljudem, ki imajo osebne težave. _____	☐	☐
Skrbel bi za zdravo okolje. _____	☐	☐
SKUPAJ	☐	☐

DELO S PODATKI IN PAPIRJI

Označi, koliko te zanima delo s podatki in papirji!

	DA	NE
Pisal bi pisma in dopise. _____	☐	☐
Zbiral bi podatke in jih urejal. _____	☐	☐
Računal bi dohodke podjetja. _____	☐	☐
Pripravljal bi ponudbe za prodajo. _____	☐	☐
Delal bi v banki, na pošti za okencem. _____	☐	☐
Reševal bi zavarovalniške zahteve. _____	☐	☐
Preverjal bi stanje blaga v skladišču. _____	☐	☐
SKUPAJ	☐	☐

PRAKTIČNO DELO

Označi, koliko te zanima praktično delo!

	DA	NE
Popravljal bi avtomobile in druge stroje. _____	☐	☐
Izdeloval bi različne predmete iz lesa. _____	☐	☐
Delal bi na gradbišču. _____	☐	☐
Vozil bi različna vozila. _____	☐	☐
Delal bi z različnimi orodji in pripomočki. _____	☐	☐
Poganjal in nadzoroval bi stroje. _____	☐	☐
Krojil in šival bi iz blaga. _____	☐	☐
SKUPAJ	☐	☐

UMETNIŠKO DELO

Označi, koliko te zanima umetniško delo!

	DA	NE
Risal bi portrete. _____	☐	☐
Igral bi v glasbeni skupini. _____	☐	☐
Igral bi v gledališču. _____	☐	☐
Fotografiral bi za modne revije. _____	☐	☐
Oblikoval bi moderno pohištvo. _____	☐	☐
Izdelal bi reklamni pano za sejem. _____	☐	☐
Snemal bi reportaže za TV. _____	☐	☐
SKUPAJ	☐	☐

RAZISKOVALNO DELO

Označi, koliko te zanima raziskovalno delo!

	DA	NE
Preučeval bi zgodovinske spomenike. _____	☐	☐
Bral bi znanstvene knjige in revije. _____	☐	☐
Pisal bi strokovne članke za časopise. _____	☐	☐
Delal bi poskuse v laboratoriju. _____	☐	☐
Raziskoval bi dogajanja v naravi. _____	☐	☐
Preučeval bi odnose med ljudmi. _____	☐	☐
Gledal bi zvezde s teleskopom. _____	☐	☐
SKUPAJ	☐	☐

PODJETNIŠTVO

Označi, ali te zanima podjetništvo!

	DA	NE
Prodajal bi v trgovini. _____	☐	☐
Vodil bi avtomehanično delavnico. _____	☐	☐
Nastopal bi na prireditvah. _____	☐	☐
Nadzoroval bi gradnjo hiše. _____	☐	☐
Vodil bi športni klub. _____	☐	☐
Predstavljaj bi nove izdelke. _____	☐	☐
Zbiral bi sredstva na dobrodelni prireditvi. _____	☐	☐
SKUPAJ	┐	┐

POKLICI, O KATERIH RAZMIŠLJAM IN ME VESELIJO, SO:

Vpiši!

1. _____
2. _____
3. _____

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.048.4(035)

POKLICNI kažipot : oblikovanje poklicnih in izobraževalnih
ciljev učencev v osnovni šoli / (zbrali in uredili Brigita Rupar,
Zlata Šlibar, Miha Lovšin). - 1. natis. - Ljubljana :
Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2007

ISBN 978-961-234-640-9
I. Rupar, Brigita
236532736

© Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Ljubljana 2007

Vse pravice pridržane. Brez založnikovega pisnega dovoljenja gradiva ni dovoljeno reproducirati, kopirati ali kako drugače razširjati. Ta prepoved se nanaša tako na mehanske (fotokopiranje) kot na elektronske (snemanje ali prepisovanje na kakršen koli pomnilniški medij) oblike reprodukcije.

PO
KLICI,
KI ME
VESELI
JO

PO
KLICI,
KI ME
VESELI
JO

ISBN 978-961-234-640-9

